ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Συμπληρώθηκαν αυτές τις μέρες 30 χρόνια αφότου για πρώτη φορά ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός επέφερε ένα «εκδικητικό χτύπημα» κατά της Λιβύης. Στο παρόν κείμενο αναλύεται η τότε κατάσταση, ανακαλώντας στη μνήμη τα ιστορικά γεγονότα που έλαβαν χώρα (ΠΓ).

του **Knut Mellenthin**

Μετάφραση – Επιμέλεια: **Παναγιώτης Γαβάνας**

Στις 15 Απριλίου 1986 οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ με διαταγή του προέδρου Ρόναλντ Ρήγκαν, έκαναν με αιφνιδιαστικό τρόπο αεροπορική επίθεση κατά πολλών στόχων στη Λιβύη. Σημείο αφετηρίας των επιθέσεων ήταν, μετά από συμφωνία με τη βρετανίδα πρωθυπουργό Μάργκαρετ Θάτσερ, δύο βάσεις στη Μεγάλη Βρετανία και τρία αεροπλανοφόρα τα οποία είχε συγκεντρώσει ο πολεμικός στόλος των ΗΠΑ ήδη τρεις μήνες πριν στον κόλπο της Σύρτης μπροστά από τη λιβυκή ακτή. Η επίσημη ονομασία της επιχείρησης ήταν «El Dorado Canyon». Η επίθεση έγινε τουλάχιστον ενάντια σε πέντε στόχους, μεταξύ αυτών και στην έδρα [κατοικία] του Μουαμάρ Καντάφι στο κέντρο της πρωτεύουσας Τρίπολης. Ο Λίβυος ηγέτης του κράτους κατηγόρησε αργότερα την Ουάσιγκτον ότι ήθελε να σκοτώσει αυτόν και την οικογένειά του. Εντούτοις, κατά το χρονικό σημείο της επίθεσης δεν βρίσκονταν εκεί. Φαινομενικά ο Καντάφι είχε προειδοποιηθεί από τον ιταλό πρωθυπουργό Μπετίνο Κράξι, ο οποίος ήταν συγχρόνως και πρόεδρος του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Επιπρόσθετοι στόχοι των επιθέσεων ήταν δυό αεροπορικές βάσεις και άλλες στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία των ΗΠΑ συμμετείχαν 45 αεροπλάνα, ρίχτηκαν 300 βόμβες, χρησιμοποιήθηκαν 48 πύραυλοι. Ένα μαχητικό αεροσκάφος καταρρίφθηκε από την πολεμική αεροπορία της Λιβύης και συνετρίβη στη θάλασσα. Οι δυό αξιωματικοί πιθανότατα έχασαν τη ζωή τους. Οι εκτιμήσεις για τα θύματα της Λιβύης από τις επιθέσεις απέχουν πολύ μεταξύ τους, βρίσκονται κυρίως μεταξύ 60 και 100. Το ότι μεταξύ αυτών βρίσκονταν άμαχοι, αυτό είναι αναμφισβήτητο. Ο ακριβής αριθμός τους όμως δεν είναι γνωστός. Επιπλέον, ο όρος ορίζεται διαφορετικά. Ο Καντάφι θρήνησε τον θάνατο της μικρής θετής του κόρης Χάνα, η οποία προφανώς είχε μείνει στην κατοικία.

Ο Ρήγκαν δικαιολόγησε τη μαζική αεροπορική επιδρομή, η οποία δεν διήρκεσε ούτε μισή ώρα, κυρίως με το χτύπημα, που έλαβε χώρα δέκα ημέρες πριν, στην ντισκοτέκ του Βερολίνου «La Belle», που τότε ήταν ένα από τα πιο αγαπημένα στέκια αμερικανών στρατιωτών και νεαρών γυναικών. Εκεί, τη νύχτα της 4ης προς την 5η Απριλίου, εξερράγη μια τηλεχειριζόμενη βόμβα, που η μη ισχυρή εκρηκτική της δύναμη σαν τέτοια, ενισχύθηκε με βίδες, καρφιά και άλλα μικρά κομμάτια από σίδηρο. Σκοτώθηκαν δυό στρατιώτες και μια γυναίκα πελάτης [της ντισκοτέκ], 28 άνθρωποι τραυματίστηκαν βαριά. Ήδη λίγες ώρες μετά το χτύπημα ο πρόεδρος ισχυρίστηκε ότι είναι βέβαιος για το ότι πίσω από αυτή την ενέργεια βρίσκονταν οι μυστικές υπηρεσίες της Λιβύης. Ο ισχυρισμός ήταν ότι το αποδεικτικό υλικό προερχόταν κυρίως από τηλεφωνικές συνομιλίες που είχαν υποκλαπεί. Ωστόσο, αυτές υποδηλώνουν την υποψία ότι οι υπηρεσίες των ΗΠΑ γνώριζαν εκ των προτέρων τον σχεδιασμό του χτυπήματος, αν όχι και το στόχο του.

Το πολεμικό ναυτικό των ΗΠΑ μπροστά από την ακτή της Λιβύης

Οι αεροπορικές επιδρομές της 15ης Απριλίου 1986 ήταν εντούτοις μόνο η λογική κατάληξη μιας δραματουργίας που είχε ξεκινήσει ο Ρήγκαν ήδη στις 7 Ιανουαρίου με τη γνωστοποίηση ενός γενικού οικονομικού και χρηματοπιστωτικού εμπάργκο ενάντια στη Λιβύη. Την επόμενη μέρα κατασχέθηκαν όλοι οι λιβυκοί τραπεζικοί λογαριασμοί, τα ακίνητα και άλλα περιουσιακά στοιχεία στις ΗΠΑ. Στις 12 Φεβρουαρίου είχαν γνωστοποιηθεί στρατιωτικές ασκήσεις, μια παράταξη του στόλου διάρκειας μιας εβδομάδας στον κόλπο της Σύρτης, μοναδική σε καιρό ειρήνης. Σ΄ αυτήν συμμετείχαν τρεις ομάδες αεροπλανοφόρων, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν επίσης στις 15 Απριλίου, καθώς και πολλά άλλα πολεμικά πλοία. Στις 24 Μαρτίου υπήρξε μια άμεση στρατιωτική αντιπαράθεση, όταν πλοία και αεροπλάνα των ΗΠΑ παραβίασαν τα χωρικά ύδατα της Λιβύης. Το πολεμικό ναυτικό των ΗΠΑ βύθισε ή προξένησε ζημιές σε αρκετά μικρά λιβυκά πολεμικά πλοία και κατέστρεψε μία θέση αντιαεροπορικών. 35 Λίβυοι του πολεμικού ναυτικού έχασαν τη ζωή τους.

Ο Ρήγκαν αιτιολόγησε τις κυρώσεις και την παράταξη του στόλου λόγω πολλών τρομοκρατικών επιθέσεων που είχαν προηγηθεί, τις οποίες καταλόγισε στη Λιβύη. Διαφορετικά απ΄ ό,τι κατά το χτύπημα στο «La Belle», δεν υπήρξε όμως για αυτές κανένα ενδεικτικό επιβαρυντικό στοιχείο. Κατά τις κατηγορίες επρόκειτο μεταξύ άλλων για επιθέσεις ενάντια σε επιβάτες της ισραηλινής εταιρείας El-Al, οι οποίες είχαν λάβει χώρα σχεδόν ταυτόχρονα στη Βιέννη και στη Ρώμη, στις 27 Δεκεμβρίου 1985. Στην ενέργεια αυτή είχε κάνει γνωστή την εμφάνισή της η μυστηριώδης σπείρα Αμπού Νιντάλ, η οποία είχε προβεί σε δολοφονικά χτυπήματα ενάντια σε παλαιστίνιους πολιτικούς που είχαν κινητοποιηθεί υπέρ των ειρηνευτικών συνομιλιών με το Ισραήλ. Κατά την ομάδα αυτή

επρόκειτο για κατ΄ εντολή δολοφόνους οι οποίοι μισθώνονταν από αραβικές κυβερνήσεις. Η συχνά εκπεφρασμένη υποψία ότι διεκπεραίωναν επίσης μερικές εντολές των αμερικανικών και ισραηλινών υπηρεσιών ήταν τουλάχιστον λογική και εύλογη εξαιτίας της λίστας των θυμάτων τους.

Το βαθύτερο πρόβλημα που σχετιζόταν με τις προκλήσεις του Ρήγκαν, ήταν η διαμάχη για την οριοθέτηση των υδάτων μπροστά από την ακτή της Λιβύης. Ο Καντάφι το 1973 είχε κηρύξει όλο τον κόλπο της Σύρτης, ο οποίος κόβει μέσα την ξηρά, σε λιβυκή περιοχή. Τα σύνορα που διεκδικούνταν, επομένως, βρίσκονταν λίγο βορειότερα της 32ης μοίρας γεωγραφικού πλάτους, περίπου μεταξύ της Μισράτα στα δυτικά και της Αλ-Μπάιντα στα ανατολικά. Ο Καντάφι έκανε λόγο για «γραμμή θανάτου», που αν κάποιος την περνούσε θα δεχόταν επίθεση.

Παρ΄ όλα αυτά για πολλά χρόνια υπήρξαν μόνο μικρά περιστατικά χωρίς ανθρώπινα θύματα και υλικές ζημιές. Η κατάσταση άλλαξε ξαφνικά με την είσοδο του Ρήγκαν στο Λευκό Οίκο στις 20 Ιανουαρίου 1981. Επτά μήνες αργότερα, τον Αύγουστο του 1981, ο νέος πρόεδρος έστειλε δυό ομάδες αεροπλανοφόρων και άλλα πολεμικά πλοία στη διαφιλονικούμενη περιοχή. Στις 19 Αυγούστου 1981 η πολεμική αεροπορία των ΗΠΑ κατέρριψε δυό λιβυκά μαχητικά αεροπλάνα. Στις 4 Ιανουαρίου 1989, λίγο πριν από το τέλος της δεύτερης θητείας του Ρήγκαν, υπήρξε μια παρόμοια αντιπαράθεση με το ίδιο αποτέλεσμα.

Ο ΟΗΕ καταδικάζει την επιχείρηση

Στους στόχους του προέδρου ανήκε, αφότου το 1975 απελευθερώθηκε η Σαϊγκόν και τέλειωσε ο πόλεμος στο Βιετνάμ, η επανατοποθέτηση της στρατιωτικής «ικανότητας δράσης» των ΗΠΑ. Για πρώτη φορά το απέδειξε αυτό σε μεγαλύτερη κλίμακα στις 25 Οκτωβρίου 1983 με την αποστολή στρατευμάτων στο μικρό νησί της Καραϊβικής, Γρενάδα. Η εντολή για πόλεμο, που στέφθηκε με επιτυχία, υπήρξε η ανατροπή του αριστερού προέδρου Μόρις Μπίσοπ, ο οποίος είχε συνάψει σχέσεις με τη Σοβιετική Ένωση και την Κούβα. Ο Ρήγκαν δικαιολόγησε την επίθεση ως «αυτοάμυνα» σύμφωνα με το Άρθρο 51 της Χάρτας του ΟΗΕ, επειδή –όπως ισχυρίστηκε- υπήρχε κίνδυνος ίδρυσης μιας εχθρικής στρατιωτικής βάσης στη Γρενάδα.

Ο Ρήγκαν επικαλέστηκε επίσης το Άρθρο 51 μετά την αεροπορική επιδρομή στη Λιβύη τον Απρίλιο του 1986. Η πλειοψηφία όμως των χωρών του κόσμου, μεταξύ αυτών και πολλοί σύμμαχοι, δεν τον ακολούθησαν. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών καταδίκασε τις επιθέσεις της 20ης Νοεμβρίου 1986 με 79 ψήφους, 28 κατά και 33 αποχές. Από τις ΗΠΑ

ζητήθηκε μελλοντικά να απέχει από τη χρήση βίας ή απειλών κατά της Λιβύης. Στην Τρίπολη αναγνωρίστηκε το δικαίωμα στην αποζημίωση για την απώλεια ανθρώπινων ζωών και για υλικές ζημιές.

Από την τηλεοπτική ομιλία του Ρόναλντ Ρήγκαν της 15ης Απριλίου 1986

Ο συνταγματάρχης Καντάφι δεν είναι μόνο εχθρός των ΗΠΑ. Ο κατάλογος των υπονομευτικών και επιθετικών του ενεργειών εναντίον των γειτονικών κρατών στην Αφρική είναι καλά τεκμηριωμένος και πολύ γνωστός. (…) Σήμερα κάναμε ό,τι έπρεπε να κάνουμε. Εάν είναι απαραίτητο θα το κάνουμε και πάλι. Δεν το λέω ευχάριστα, και θα επιθυμούσα να ήταν διαφορετικά (…).

Πιστεύουμε ότι αυτή η προληπτική ενέργεια ενάντια στις εγκαταστάσεις τρομοκρατίας δεν μείωσε μόνο το δυναμικό του συνταγματάρχη Καντάφι για εξαγωγή τρομοκρατίας, αλλά του παρέχει επίσης κίνητρα και λόγους για να αλλάξει την εγκληματική του συμπεριφορά. Δεν έχω την ψευδαίσθηση ότι η σημερινή ενέργεια σημαίνει το τέλος της τρομοκρατικής κυριαρχίας του Καντάφι. Η επιχείρηση όμως αυτή, όσο βίαιη κι αν ήταν, μπορεί να φέρει έναν πιο ασφαλή κόσμο για αξιοπρεπείς άνδρες και γυναίκες. Θα συνεχίσουμε (…).

Εμείς οι Αμερικανοί δεν αγανακτούμε γρήγορα. Αναζητούμε πάντα ειρηνικούς δρόμους προτού χρησιμοποιήσουμε βία. Αυτό συνέβη κι εδώ. Προσπαθήσαμε με τη σιωπηλή διπλωματία, με τη δημόσια καταδίκη, με οικονομικές κυρώσεις και με επιδείξεις στρατιωτικής ισχύος. Ο Καντάφι παρά τις προειδοποιήσεις μας συνέχισε την αδυσώπητη πολιτική του εκφοβισμού, την ανελέητη χρήση της τρομοκρατίας του. Υπολόγισε ότι η Αμερική θα συμπεριφερθεί παθητικά. Έπεσε έξω. Προειδοποίησα ότι δεν θα υπάρξει στη Γη κανένας τόπος, στον οποίο οι τρομοκράτες θα είναι σε ησυχία, θα εκπαιδεύονται και θα μπορούν να ασκούν το θανατηφόρο έργο τους. Το εννοώ στα σοβαρά.

Πηγή: https://reaganlibrary.archives.gov/

Πηγή: **junge Welt**, 16.04.2016

orizondas.blogspot.gr